

CELKROG
Zavrženi potenciali biomase

Program Izkoriščanje potenciala biomase za razvoj naprednih materialov in bio-osnovanih produktov

Nanoceluloza v papirništvu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Janja Juhant Grkman, Inštitut za celulozo in papir

23.11.2017

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Izbrani raziskovalno razvojni program na prednostnem področju S4:

Mreže za prehod v krožno gospodarstvo.

Konzorcij partnerjev vodi ICP

- **13 podjetij** papirne, kemijske, tekstilne, lesne in avtomobilske industrije, gradbeništva, inženiringa in energetike
- **9 raziskovalnih organizacij** - vrhunske raziskovalne skupine iz različnih področij materialov, kemijskega inženirstva, predelovalnih in procesnih tehnologij, biotehnologije in nanotehnologije

Štiriletni program - skupna vrednost **8,6 mio EU**; sofinanciranje države **5,9 mio EUR**.

Program obsega pet vsebinskih sklopov, ki se povezujejo v celotnem krogotoku kaskadne rabe biomase:

Sklop 1: Vrednotenje potenciala in razvoj novih produktov iz biomase: nanoceluloza in zelene kemikalije

Sklop 2: Razvoj naprednih in večfunkcionalnih materialov z integrirano nanocelulozo in okoljsko sprejemljivimi aditivi: papir, karton in preja

Sklop 2: WP2.1.2. Uporaba (modificirane) nanoceluloze v papirništvu

Razdeljen na obdobje 4 leta raziskovanja:

- Uporaba tržne nanoceluloze
- Uporaba (modificirane) tržne nanoceluloze
- Uporaba nanoceluloze pridobljene iz Sklopa 1
- Uporaba (modificirane) nanoceluloze iz Sklopa 1

Mejnik:

- Analiza vpliva dodatka (modificirane) tržne NC v končne produkte (24 mesec)
- Analiza vpliva dodatka (modificirane) NC (Sklop 1) v končne produkte (42 mesec)

Rezultat:

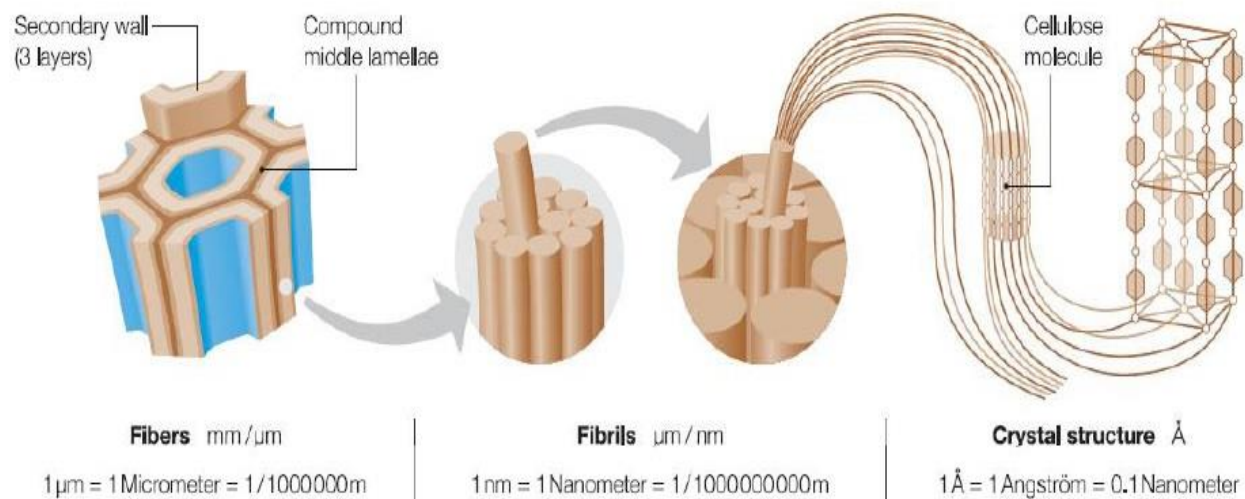
- Optimalna količina modificirane tržne nanoceluloze (24 mesec)

Nanoceluloza

Uporaba v različne namene:

- Kompozitni materiali
- Tekstil
- V papirni industriji kot dodatek v vlakninski suspenziji ali kot nadomestek veziv v premazni mešanici
- Prehrambno industrijo
- Kozmetični industriji
- Dodatek v barvah, pigmentih itd.

Zimmermann et al. Adv. Eng. Mater. 6 754-761 (2004)

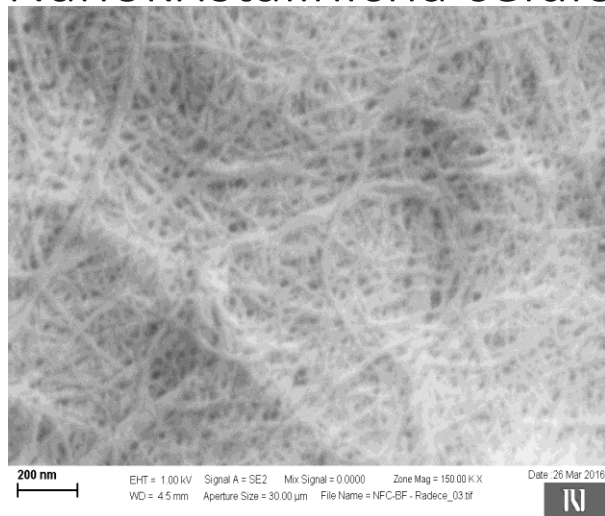
Slika 1: Shematski prikaz celuloze/vlakno/fibrila/kristalna struktura

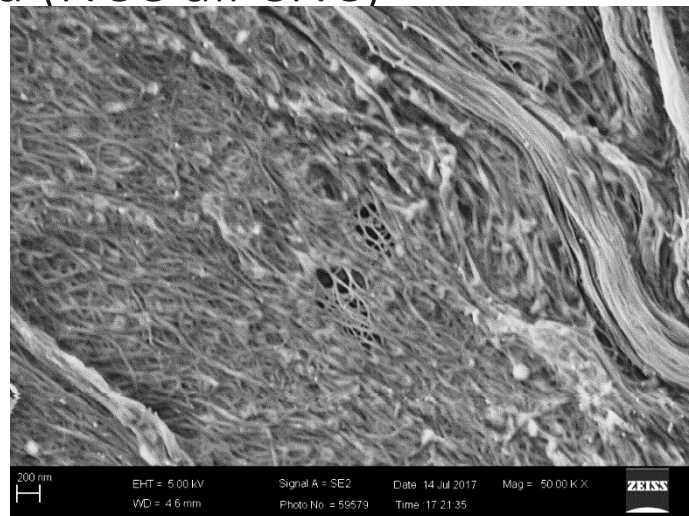
Vrste nanoceluloz

Nanofibrilna celuloza (NFC)

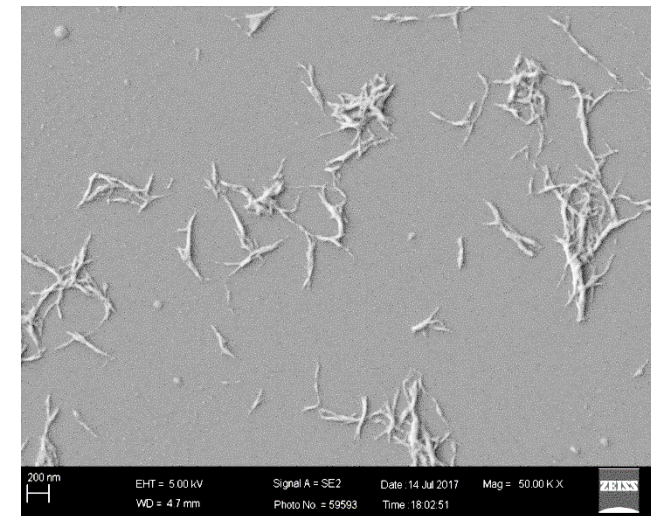
Nanokristalinična celuloza (NCC ali CNC)

a) NFC -BF

b) NFC-tržna

c) NCC-KI

Slika 2: Mikroskopski posnetek nanoceluloz

Pridobivanje nanoceluloze-nanokristalinične celuloze

100 g glikol (etilenglikol,
dietilenglikol)
3 g metansulfonska kislina
20 g mleta suha biomasa

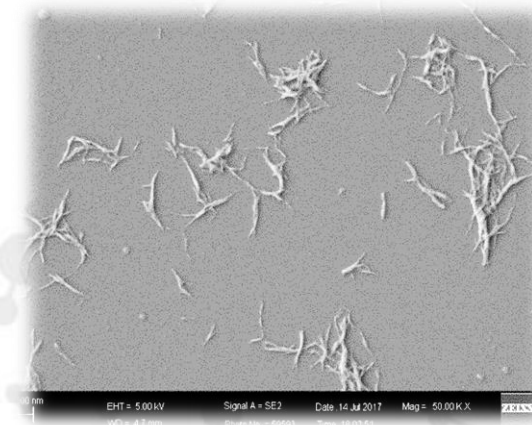
Kemijska reakcija v reaktorju
Temperatura: 140-160°C
Reakcijski čas: 60-180 min

Centrifugiranje, spiranje
(zmes dietilenglikol in voda)
beljenje, 3-5 krat spiranje z
vodo

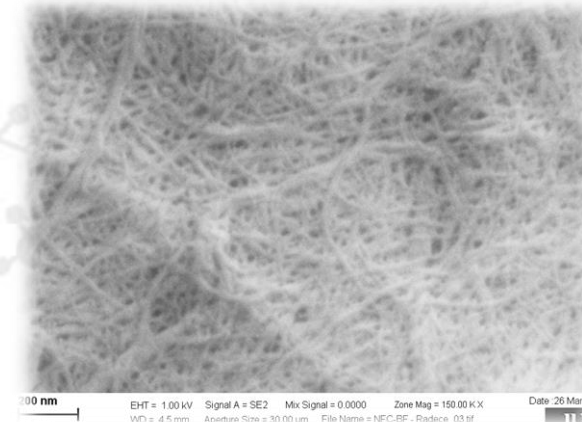
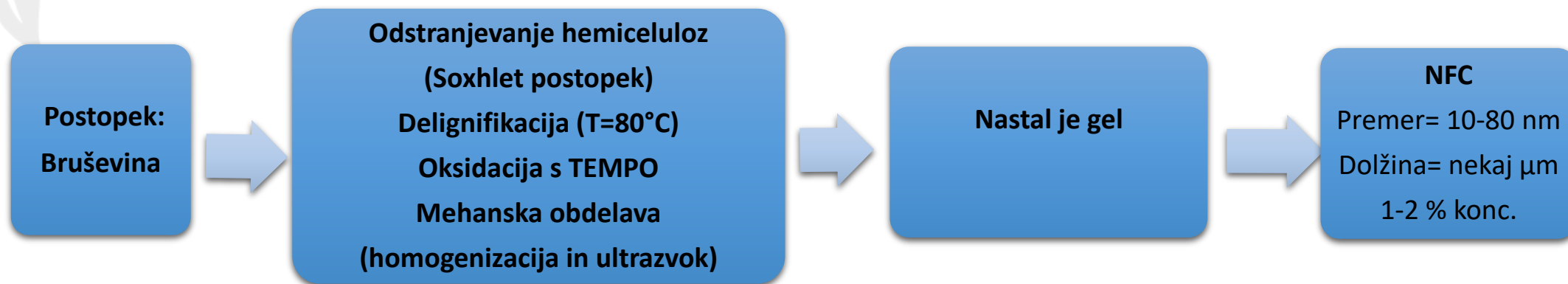

NCC
Premer= 10-20 nm
Dolžina= 40-200 nm
4-6 % konc.

Pridobivanje nanoceluloze-nanofibrilne celuloze

200 nm EHT = 1.00 kV Signal A = SE2 Mix Signal = 0.0000 Zone Mag = 150.00 K X Date = 26 Mar 2011
WD = 4.5 mm Aperture Size = 30.00 μm File Name = NFC-BF - Radece_03.tif

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji za izboljšanje mehanskih lastnosti na papirju:

- Tržna nanofibrilna celuloza (NFC- z oznako PCF-515)
- Nanofibrilna celuloza, proizvedena na Sklopu 1 (NFC-BF)
- Tržna nanokristalinična celuloza (NCC- z oznako BGB Ultra)
- Nanokristalinična celuloza, proizvedena na Sklopu 1 (NCC-KI)

Nanoceluloza	NFC-515	NFC-BF	NCC-BGB	NCC-KI
Proizvajalec	Paperlogic	Biotehniška fakulteta	Blue Goose Biorefineries	Kemijski inštitut
Delež suhe snovi (%)	4	1,6	8	6
Povprečna velikost delcev	Premer 10-200 nm dolžina 1-50 μm	Premer 10-80 nm dolžina nekaj μm	Premer 9-14 nm dolžina 100-150 nm	Premer 10-20 nm dolžina 40-200 nm

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji

Laboratorijsko testiranje se je izvedlo v dveh korakih:

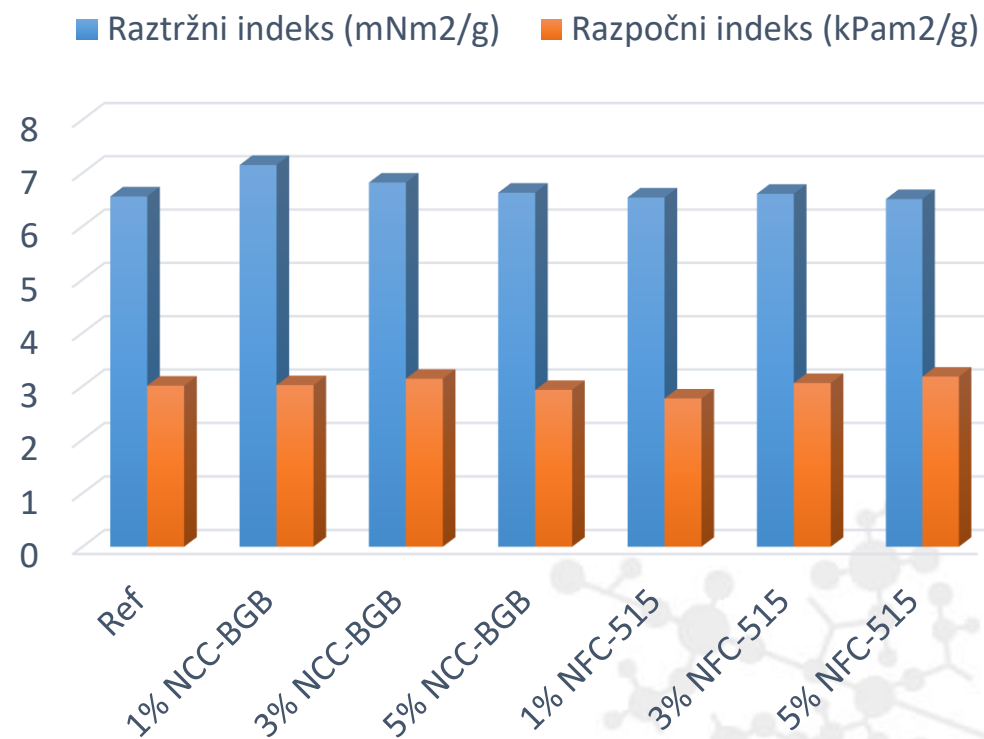
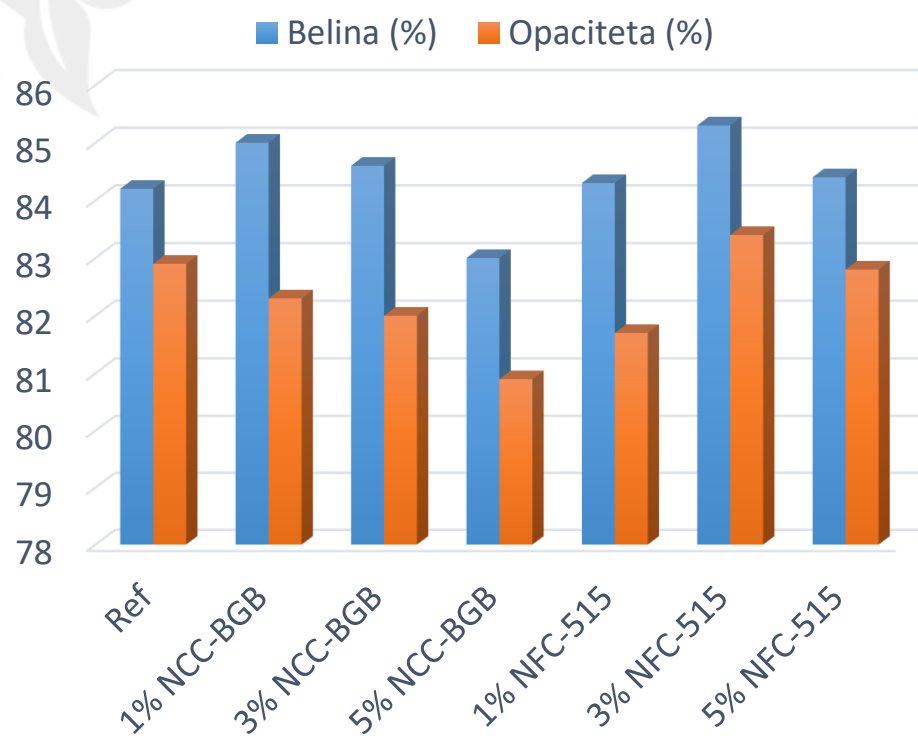
- Izdelava laboratorijskih listov brez uporabe polnila, gramature 65 g/m²
- Izdelava laboratorijskih listov z uporabo polnila, gramature 65 g/m²

V vlakninsko suspenzijo (standardna-mleta virgin-v razmerju 80/20 evkaliptus/iglavci), mleta na 30° SR smo dodali:

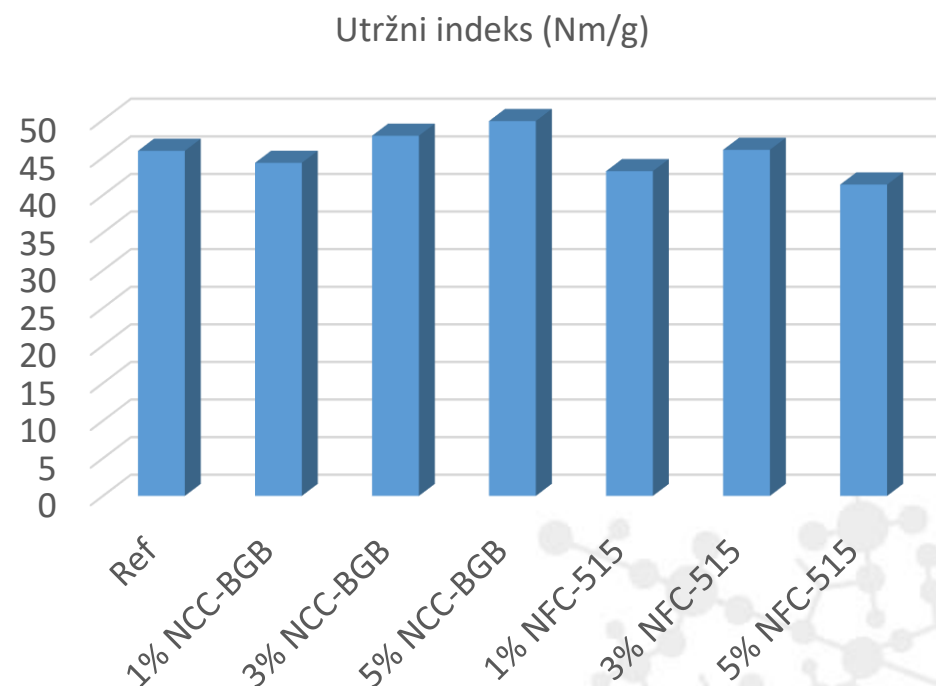
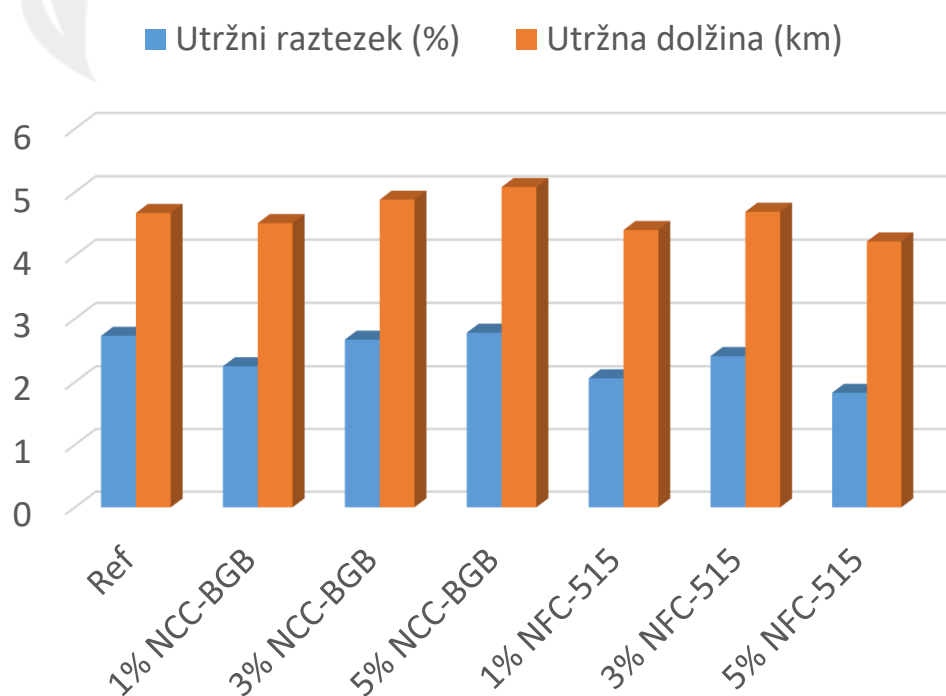
- kationsko oziroma anionsko retencijsko sredstvo
- različen dodatek NC (1%, 3%, 5%)

ter izdelali laboratorijske liste na laboratorijskem oblikovalniku.

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji brez dodatka polnila-rezultati

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji brez dodatka polnila-rezultati

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji brez dodatka polnila-rezultati

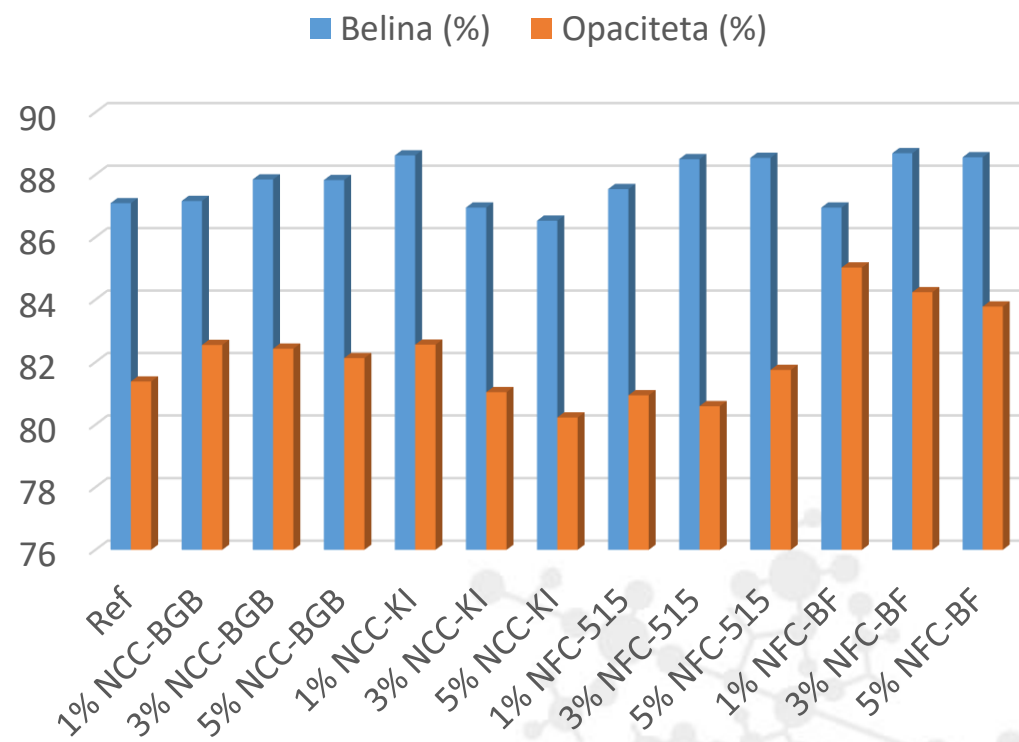
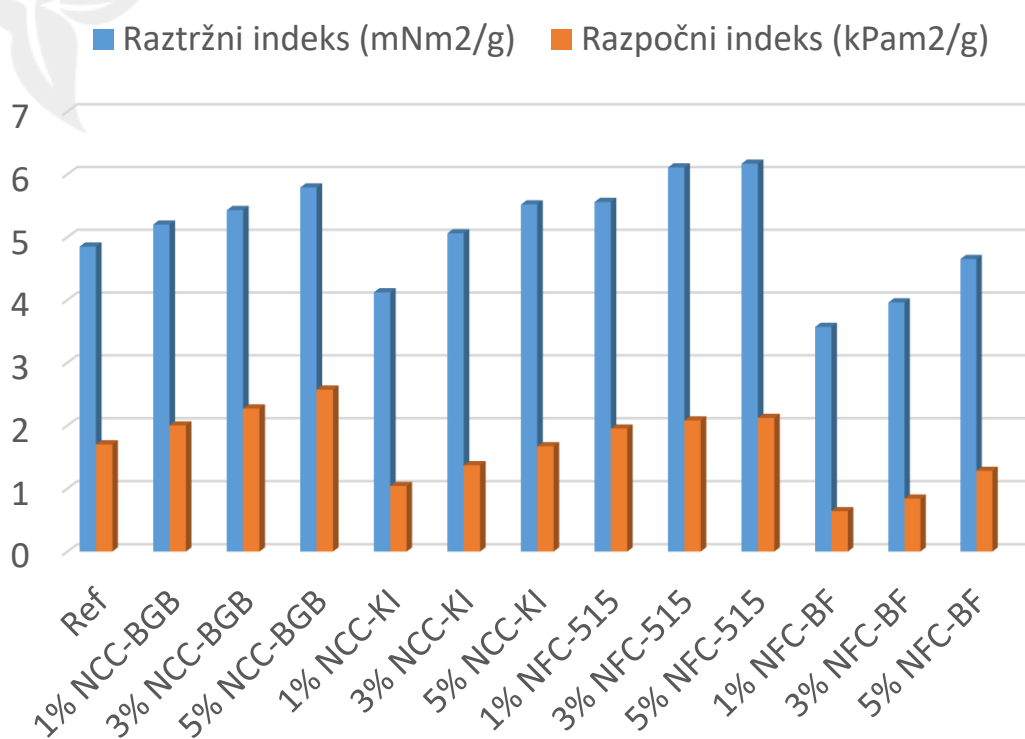
Vpliv vnosa NFC-515:

- Izboljšamo belino papirju že z 1% vnosom, a znižamo opaciteto
- Primerljive/slabše mehanske lastnosti

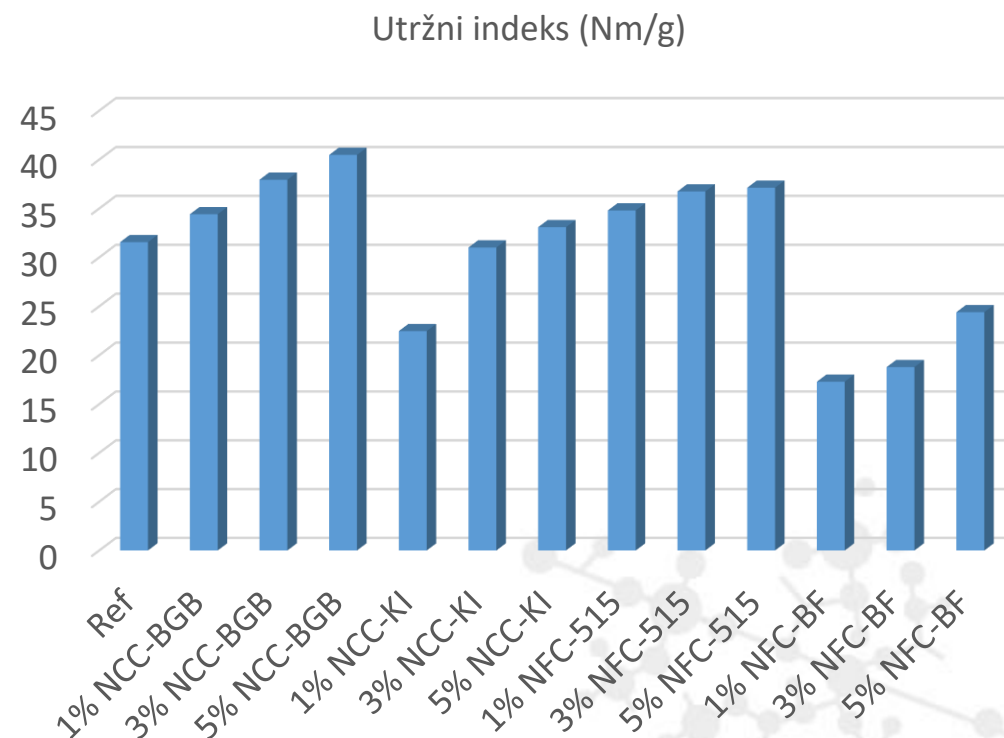
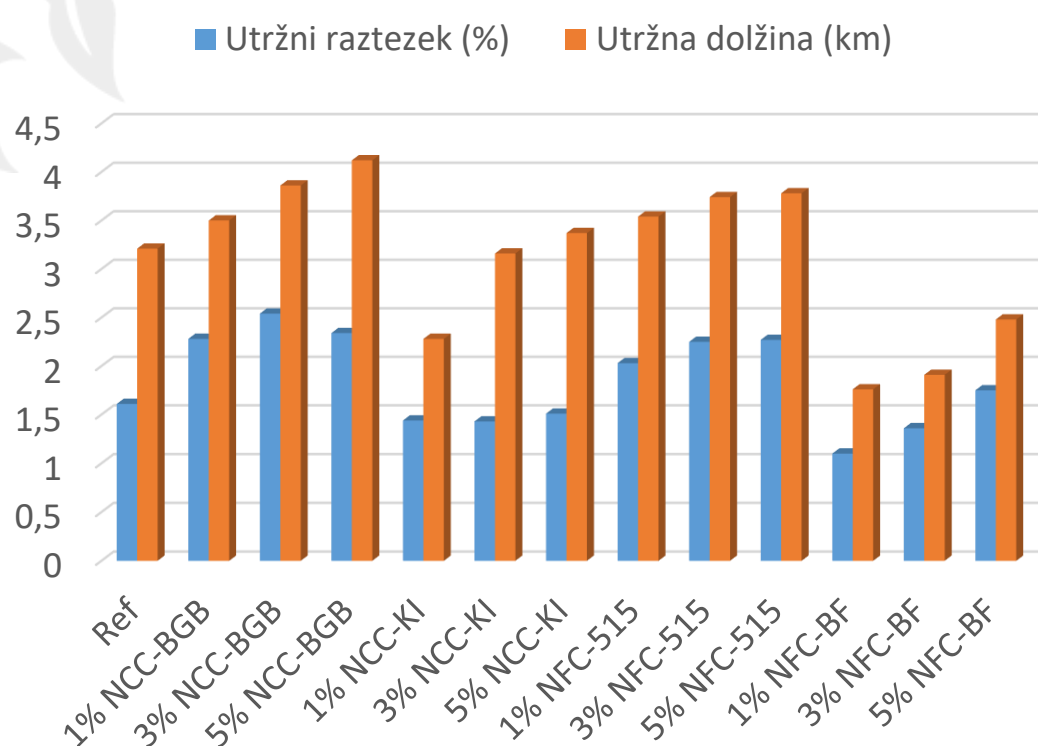
Vpliv vnosa NCC-BGB :

- Izboljšamo belino in opaciteto papirju z 3% vnosom
- Boljše mehanske lastnosti z 3% vnosom nanoceluloze

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji z dodatkom polnila-rezultati

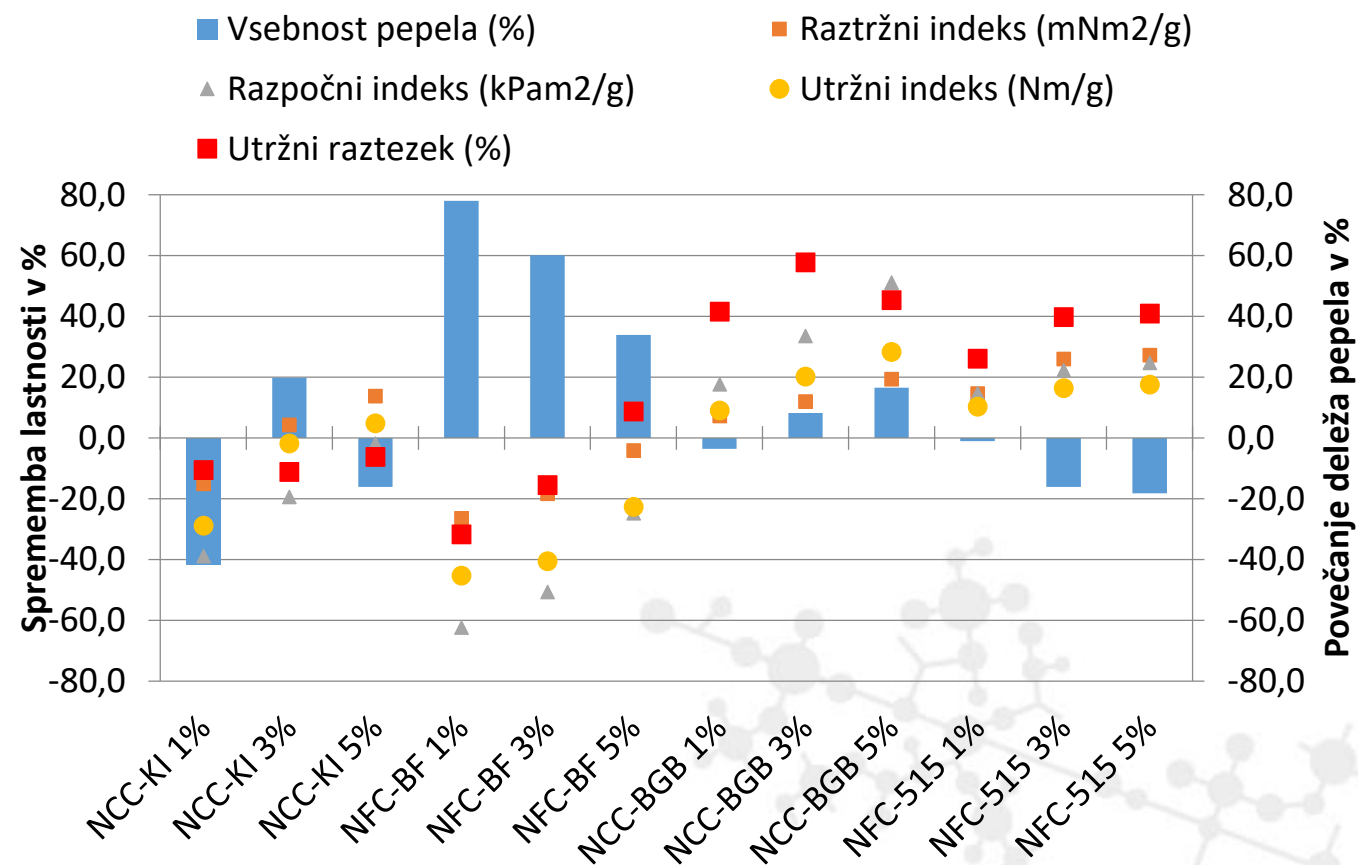
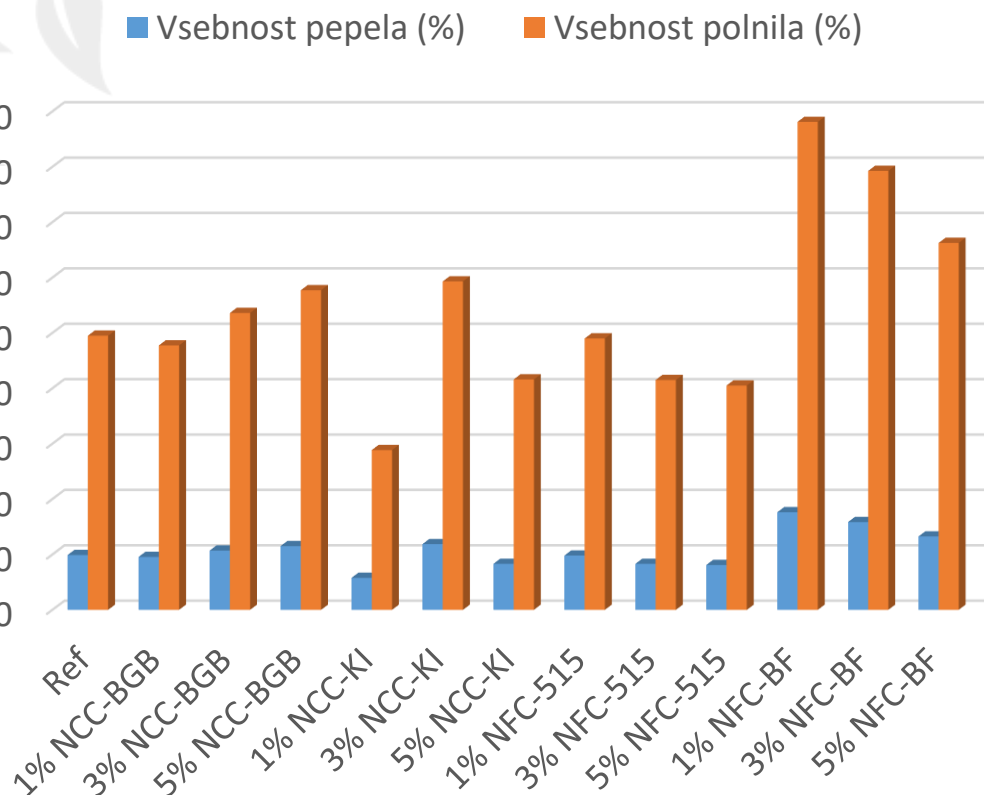

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji z dodatkom polnila-rezultati

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji z dodatkom polnila - rezultati

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji z dodatkom polnila-rezultati

Vpliv vnosa NCC-BGB:

- Boljše mehanske lastnosti
- Višja belina in opaciteta ob enakem zadržku pepela/polnila

Vpliv vnosa NCC-KI:

- Dosežemo enake mehanske lastnosti ob vnosu 3% oz. 5%
- Dosegli višjo belino in opaciteto ob 1% vnosu, zadržalo se je manj polnila v papirju

Vpliv vnosa NFC-515:

- Boljše mehanske lastnosti
- Višja belina, a nižja opaciteta ob enakem zadržku pepela/polnila

Vpliv vnosa NFC-BF:

- Slabše mehanske lastnosti
- Višja belina, opaciteta in največ se je zadržalo polnila v papirju

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji za izdelavo kartona

Uporaba tržne nanoceluloze v vlakninski suspenziji za izboljšanje mehanskih lastnosti kartona:

- Tržna nanofibrilna celuloza (NFC- z oznako PCF-515)
- Mikrofibrilna celuloza (MFC- z oznako UFC 100)

Nanoceluloza/mikroceluloza	NFC-515	UFC 100
Proizvajalec	Paperlogic	JRS
Delež suhe snovi (%)	4	99
Povprečna velikost delcev	Premer 10-200 nm dolžina 1- 50 μm	6-12 μm

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji za izdelavo kartona

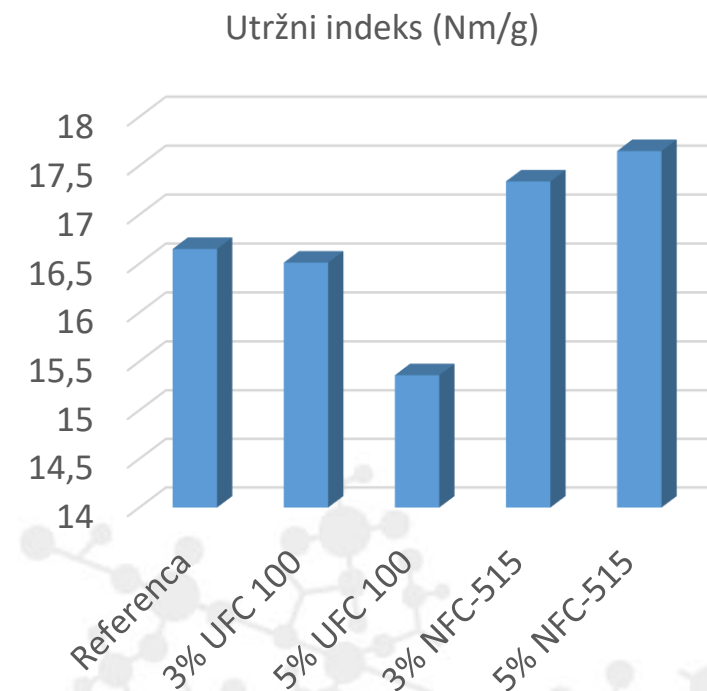
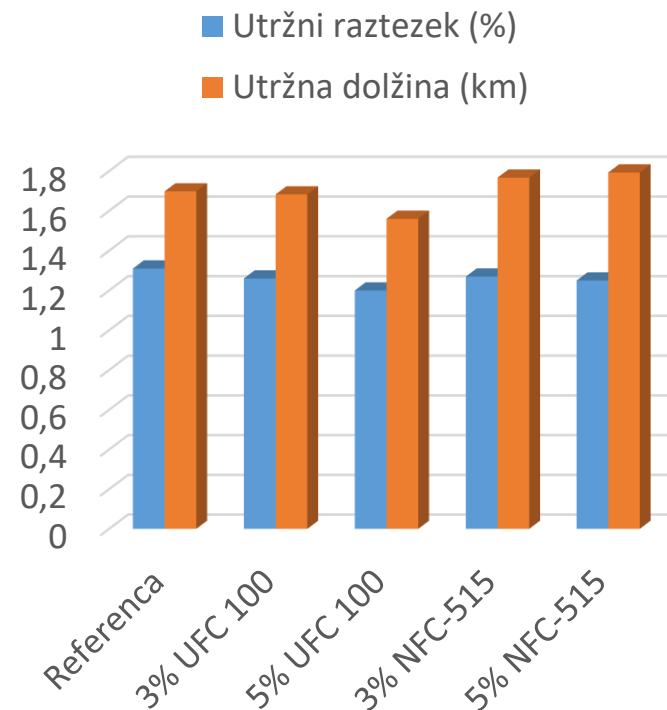
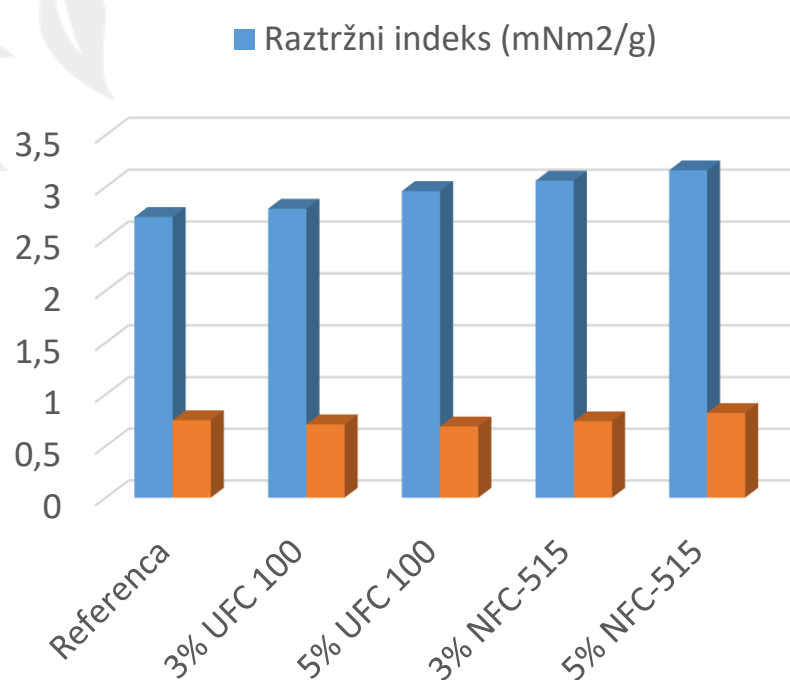
Karton je sestavljen iz treh plasti:

- Zgornja plast sestavljena iz celuloze (vsebnost kratkih/dolгих vlaken; 60/40, gramatura 36 g/m²)
- Srednja plast sestavljena iz bruševine (gramatura 208 g/m²)
- Spodnja plast sestavljena iz celuloze (vsebnost kratkih/dolgin vlaken; 70/30, gramatura 27 g/m²)

V vlakninsko suspenzijo (bruševina), mleta na 47° SR smo dodali:

- Retencijsko sredstvo in različen dodatek NFC oziroma MFC (3%, 5%)
- ter izdelali laboratorijske kartone na laboratorijskem oblikovalniku.

Uporaba nanoceluloze v vlakninski suspenziji za izdelavo kartona

Mehanske lastnosti so se izboljšale ob dodatku NFC-515 v vlakninsko suspenzijo

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici

Uporaba tržne nanoceluloze v premazni mešanici za izboljšanje mehanskih, tiskovnih in bariernih lastnosti na papirju:

- Tržna nanofibrilna celuloza (NFC- z oznako PCF-515)
- Nanokristalinična celuloza (NCC)

Nanoceluloza	NFC-515	NCC
Proizvajalec	Paperlogic	Alberta Innovates Technology
Delež suhe snovi (%)	4	99
Povprečna velikost delcev	Premer 10-200 nm dolžina 1-50 μm	100-230 nm

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici

	B1	B2	B3	B4	B5
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
Kalcijev karbonat 1	40	40	40	40	40
Kaolin	20	20	20	20	20
Kalcijev karbonat 2	40	40	40	40	40
Dispergirno sredstvo	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
NCC			0,5	0,5	
NFC-515				0,5	0,5
Škrob	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Lateks	8,5	7	7	7	8
NFC-515		0,5			
Pomožno sredstvo	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
NaOH	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
PVA	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Optično belilo	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici-rezultati

	B1	B2	B3	B4	B5
Visk. (mPas)	195	225	180	268	260
pH	8,97	9,04	9,03	9,05	9,03
Konc. (%)	63,4	62,2	62,4	61,5	61,6

Dodatek nanoceluloze NFC-515:

- Zniža koncentracijo premazne mešanice
- Zviša se viskoznost premazne mešanice

- Dobra stran → zmanjšali dodatek lateksa do 18%

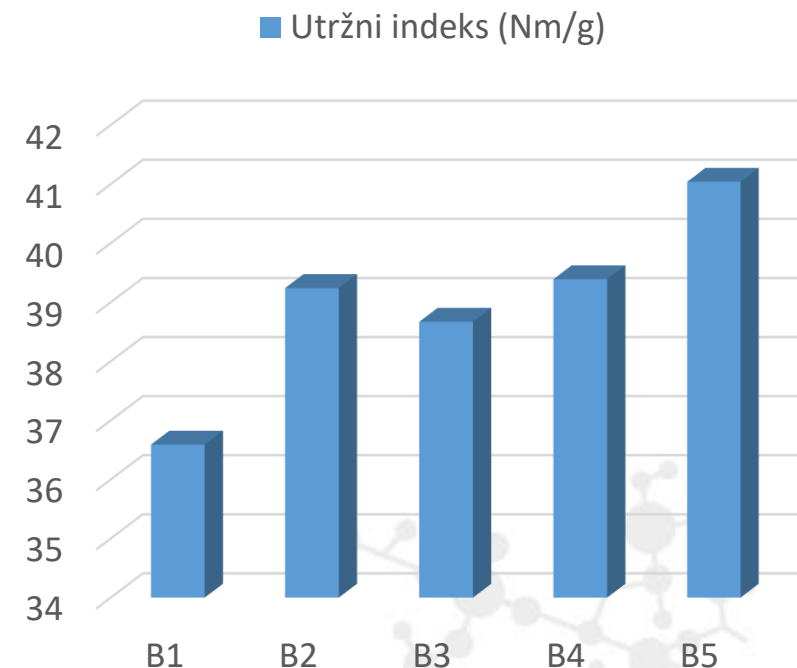
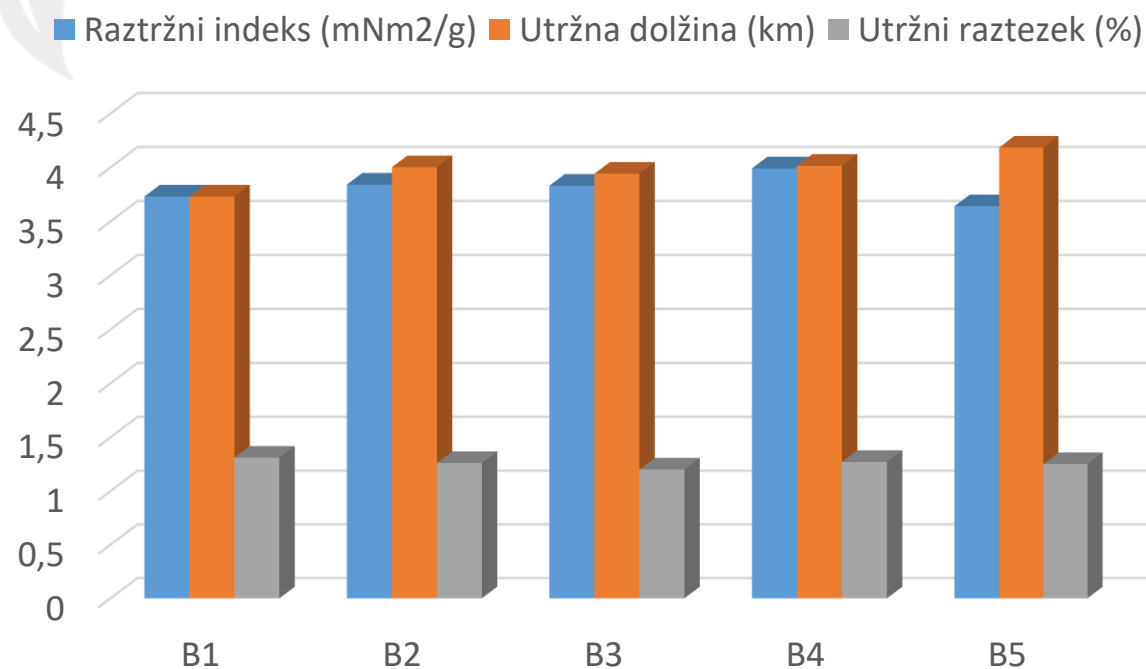
Premazne mešanice smo nanесли na osnovni papir, gramature 47 g/m² s pomočjo laboratorijskega premazovalnika. Nanos premazne mešanice je bil 8 g/m².

Premazani papirji so bili glajeni na polindustrijskem gladilniku.

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici-rezultati

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici-rezultati

	B1	B2	B3	B4	B5
Belina (%)	83,01	82,80	82,88	82,94	82,49
Opaciteta (%)	94,61	94,11	94,64	94,03	93,34
Gladkost-Bekk (s)	190	173	175	212	203
Poroznost ($\mu\text{m}/\text{Pas}$)	0,179	0,255	0,235	0,239	0,221
Cobb (g/m^2)	49	48	48	46	44
COBB Unger (g/m^2)	3,05	3,38	3,20	3,25	3,02
Suho cepljenje-IGT (cm/s)	37,6	38,4	40,0	34,2	41,4
Sijaj papirja (%)	26,3	28,1	29,0	29,9	28,1
Sijaj odtisa (%)	33,8	34,1	33,0	34,6	33,3
Motling- neenakomernost odtisa	Korelacija:0,702 Entropija:5,983 Energija:0,006 Homogenost:0,299	Korelacija:0,728 Entropija:5,682 Energija:0,007 Homogenost:0,312	Korelacija:0,782 Entropija:6,027 Energija:0,006 Homogenost:0,298	Korelacija:0,764 Entropija:5,821 Energija:0,007 Homogenost:0,306	Korelacija:0,745 Entropija:5,926 Energija:0,007 Homogenost:0,307

Uporaba nanoceluloze kot dodatek v premazni mešanici-rezultati

Na premazanih papirjih so se z dodatkom NFC-515 in NCC:

- Izboljšale mehanske lastnosti
- Višjo poroznost papirja
- Nižjo vpojnost vode
- Višji sijaj papirja in sijaj odtisa po offsetnem tisku ostane primerljiv z referenco
- Bolj homogeno površino po potisku
- Obdržali oz. izboljšali odpornost suhega cepljenja

Z vnosom nanoceluloze v premazno mešanico smo znižali vnos lateksa do 18%

Zaključki

Uporabili smo 5 različnih vrst nanoceluloze za različne namene:

- Kot dodatek v vlakninski suspenziji za izboljšanje mehanskih lastnosti papirju in kartonu
- Kot dodatek v premazni mešanici za izboljšanje mehanskih, tiskovnih in bariernih lastnosti

Trenutni rezultati kažejo:

- Da z vnosom nanoceluloze lahko izboljšamo mehanske lastnosti papirju in kartonu
- Lahko jo uporabimo kot dodatek v premazni mešanici in vplivamo na reologijo premazne mešanice (lahko zmanjšamo vnos sintetičnega lateksa in naredimo premazno mešanico ekološko bolj sprejemljivo)
- Lahko vplivamo na končne lastnosti premazanega papirja → bolj zapremo površino papirju in izboljšamo tiskovne lastnosti
- Na barierne lastnosti ni bilo efekta z uporabo le-teh, zato bodo aktivnosti potekale v nadaljevanju tudi v tej smeri, poleg aktivnosti uporabe nanoceluloze ali modificirane, da bomo dosegli zastavljene cilje

Partnerji v delovni skupini

Izr. prof. dr. Matjaž Kunaver, Kemijski inštitut, Ljubljana

Prof. dr. Primož Oven, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Ljubljana

dr. David Ravnjak, Papirnica Vevče, Ljubljana

Milena Resnik, Vipap Videm Krško, Krško

dr. Andrej Kovič, Količevo Karton, Količevo

Delo je potekalo v okviru razvojno-raziskovalnega programa CEL.KROG: »Izkoriščanje potenciala biomase za razvoj naprednih materialov in bio-osnovanih produktov« (številka pogodbe: OP20.00365), sofinancirano s strani Republike Slovenije, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Evropske Unije, Evropski sklad za regionalni razvoj, 2016–2020.